

บทที่ ๒

สภาพปัญหาของพื้นที่

พื้นที่ชายแดนไทยที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน สภาพชุมชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความแตกต่างหลากหลายทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง บางพื้นที่มีผู้ลี้ภัยจำนวนมาก มีปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประชาชนในพื้นที่ โดยสภาพปัญหาของพื้นที่ซึ่งได้มีการรวบรวมจากการประชุมครั้งที่ผ่านๆ มา มีดังนี้

๑. สภาพปัญหาการจัดการศึกษา

๑.๑ ด้านผู้เรียน

- ๑) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ONET NT RT) ของนักเรียนยังค่อนข้างต่ำ
- ๒) ขาดอุปกรณ์ในการเรียนรู้ทางสื่อออนไลน์
- ๓) มีนักเรียนที่ออกกลางคัน นักเรียนด้อยโอกาสในพื้นที่
- ๔) นักเรียนมีโอกาสเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีไม่มากเท่าที่ควร
- ๕) เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานนักเรียนไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพ ทักษะทางเทคโนโลยีและภาษาที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพเท่าที่ควร
- ๖) นักเรียนขาดทักษะการใช้ชีวิตที่ถูกต้อง อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อปัญหาเสพติด
- ๗) นักเรียนบางส่วนยังขาดคุณธรรม จริยธรรมและวินัย
- ๘) นักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างยากจน

๑.๒ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

- ๑) หลักสูตรยังไม่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการกำลังคนในพื้นที่ ตลาดแรงงานและสถานประกอบการ
- ๒) ขาดการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับมาตรฐานตามหลักสูตรควรปรับให้ตรงตามมาตรฐานเหมาะสมกับสภาพผู้เรียนและพื้นที่
- ๓) ขาดการส่งเสริมทักษะอาชีพเพื่อพัฒนาต่อยอดอาชีพเดิมในท้องถิ่น

๑.๓ ด้านบุคลากร

- ๑) ครูผู้สอนไม่เพียงพอ ครูไม่ครบชั้น สอนไม่ตรงวิชาเอก ขาดบุคลากรสายผู้สอนที่มีความรู้เฉพาะด้าน
- ๒) ครูและผู้บริหารสถานศึกษาขอย้ายออกจากพื้นที่บ่อย
- ๓) ครูส่วนใหญ่ไม่ใช่คนในพื้นที่ ครูขาดรูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็กในชุมชน และไม่รองรับการพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจ รวมทั้งครูไม่มั่นใจในวิธีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมและการนำหลักสูตรไปใช้
- ๔) หลักเกณฑ์ ก.ค.ศ. ในการกำหนดจำนวนครู ไม่เหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานจริง

๑.๔ ด้านอาคารสถานที่ สาธารณูปโภค สื่อและอุปกรณ์การเรียน

- ๑) สื่อการเรียนการสอน ครุภัณฑ์ วัสดุ อุปกรณ์เทคโนโลยี ครุภัณฑ์ต่างๆขาดแคลน ไม่ทันสมัย ไม่มีคุณภาพและไม่ได้มาตรฐาน

- ๒) อาคารที่ใช้เป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ไม่มีอาคารเอกเทศ
- ๓) ขาดแคลนห้องปฏิบัติการ เช่น ห้องปฏิบัติการภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ไม่รองรับโปรแกรมสมัยใหม่ ฯลฯ
- ๔) ขาดแคลนแหล่งเรียนรู้ที่ได้มาตรฐาน เช่น ห้องสมุด
- ๕) ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง
- ๖) ระบบสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาไม่ถูกสุขลักษณะ
- ๗) ขาดแคลนบ้านพักครู

๑.๕ ด้านงบประมาณ

- ๑) ขาดการมีส่วนร่วมทางวิชาการและการสร้างเครือข่ายกับสถานประกอบการและหน่วยงานอื่น ๆ
- ๒) ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากชุมชน องค์กรเอกชนสถานประกอบการ และหน่วยงานต่าง ๆ
- ๓) ขาดการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาด้านต่างๆของการศึกษา

๑.๖ การบริหารและการจัดการ

- ๑) สถานศึกษาจัดกระบวนการแก้ปัญหาเช่น เด็กด้อยโอกาส เด็กออกกลางคัน เด็กตกหล่น
- ๒) ผู้บริหารสถานศึกษาย้ายบ่อยทำให้การบริหารจัดการไม่มีประสิทธิภาพและไม่ต่อเนื่อง

๒. สภาพปัญหาทั่วไป

สภาพปัญหาทั่วไปที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ชายแดนได้แก่ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านความมั่นคง ด้านการคมนาคม ด้านสาธารณสุข และด้านสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๒.๑ ด้านเศรษฐกิจ

- ๑) ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มีความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของประชากรในจังหวัด
- ๒) ประชาชนขาดทักษะวิชาชีพเฉพาะ ขาดความรู้ในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตเกษตรธรรมชาติ อาชีพเสริม และแรงงานในพื้นที่เป็นแรงงานคุณภาพต่ำ
- ๓) ขาดช่องทางการจำหน่ายสินค้า

๒.๒ ด้านสังคม

- ๑) สถาบันครอบครัวและสถาบันชุมชนบางแห่งยังอ่อนแอขนาดภูมิคุ้มกัน เช่น การหย่าร้าง พ่อแม่แยกกันอยู่ รวมทั้งผู้ปกครองไม่ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการศึกษา

๒.๓ ด้านความมั่นคง

- ๑) มีปัญหายาเสพติดบริเวณชายแดน
- ๒) มีปัญหาการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย

๒.๔ ด้านการคมนาคม

- ๑) ในบางพื้นที่มีการคมนาคมไม่สะดวก
- ๒) อยู่ห่างไกลจากเมืองจังหวัดอำนาจเจริญ

ไม่สะดวก

๒.๕ ด้านสาธารณสุข

๑) พื้นที่อยู่ห่างไกลจากโรงพยาบาลอำนาจเจริญ ทำให้การดูแลหรือส่งตัวผู้ป่วยทำได้

๒) บุคลากรทางการแพทย์ (แพทย์เฉพาะทาง) ในพื้นที่อำเภอชานุมานยังมีไม่เพียงพอ

๒.๖ ด้านสิ่งแวดล้อม

๑) มีการบุกรุกทำลายป่า

๒) การประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีการใช้สารเคมี

๓) มีพื้นที่ทำกินไม่มีเอกสารสิทธิ์